

ΕΘΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ

ΙΔΡΥΤΙΚΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ

23 ΙΟΥΝΙΟΥ 2018

«καὶ τὴν πατρίδα οὐκ ἐλάσσω παραδώσω,
πλείω δὲ καὶ ἀρείω ὅσης ἂν παραδέξωμαι»

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η βασική θέση της Εθνικής Γραμμής είναι πως υφίσταται ένα διεθνικό πλαίσιο πελατειασμού, με χώρες-πάλτρωνες και χώρες-πελάτες. Στην δεύτερη κατηγορία κατατάσσεται -εκούσα άκουσα- η Ελλάδα. Σ' αυτόν τον καταμερισμό ρόλων, ευκαιριών, αφηνδιασμών, κόστους και απολαβών, η πατρίδα μας τοποθετείται με αιρέσιμα συγκριτικά πλεονεκτήματα, που οφείλονται στην ισχνή κρατικότητα της. Ο έκτακτος ξένος έλεγχος που της επιβλήθηκε το 2010 εμπεδώνει την εξάρτηση (dependency). Εγκλωβίζει την Ελλάδα στον ορίζοντα της υπανάπτυξης (underdevelopment). Η Ελλάδα δεν κατάφερε να αποτρέψει την θεσμοποίηση (institutionalization) του ιδιότυπου αυτού καθεστώτος από de facto σε de jure.

Το κρίσιμο σημείο όπου η χώρα υπάγεται στον ξένο έλεγχο και η καθοριστική καμπή όπου αυτός θεσμοποιείται έχουν μια ιστορικότητα, που αναδεικνύεται στην πάγια ιδιαιτερότητά μας και στις συγκυριακές της εκδοχές. Έχουμε να κάνουμε με την αναπαραγωγή μιας παθολογίας που καθιστά αδύνατη την πλήρωση των προϋποθέσεων για την υπέρβαση της ισχνής κρατικότητάς μας. Ζούμε στην δική μας εκδοχή του κατά Bauman κράτους της κρίσης (state of crisis).

Για την Ελλάδα-πελάτη, στο πλαίσιο ενός διεθνούς συστήματος υπανάπτυξης και εξάρτησης, η απώλεια της εθνικής κυριαρχίας ανοίγει διάπλατα τον ορίζοντα προς ένα νέο υπόδειγμα κυβερνητικότητας, την μετα-κυριαρχία. Εδώ, η συμμετοχή σε διεθνείς οικονομικούς, πολιτικούς και στρατιωτικούς θεσμούς μετριάζεται ως προς την παραδοσιακή της στρατηγική σκοπιμότητα, που συγκεφαλαιώνεται στην εξασφάλιση περισσότερο σταθερών στρατηγικών πλεονεκτημάτων και διαθεσιμότητας πόρων και ευκαιριών για την άσκηση αυτόνομης εθνικής πολιτικής.

Ιστορικά, αυτή η καμπή γίνεται αισθητή ως μείζονα διάψευση για τις ελληνικές χώρες, την Ελλάδα και την Κύπρο. Το πλαίσιο λειτουργικής ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το ΝΑΤΟ, καθώς και η πορεία σύγκλισης με το ευρωπαϊκό κεκτημένο τέμνονται αιματηρά από μια νέα θεσμική μεταβλητή.

Ενας νεοπλασματικός θεσμικός μηχανισμός αναπτύσσεται. Η οικονομική μεθοδολογία του είναι πιστή μεταγραφή των αιρεσιμοτήτων (conditionalities) που διαλαμβάνονται στον ξένο έλεγχο από πλευράς του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Το θεσμικό του υπόστρωμα παραμένει αυτό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο ιστορικός του ορίζοντας είναι αυτός της αυξανόμενης ευρωπαϊκής ομοσπονδιοποίησης, με την εκχώρηση επιπλέον καθοριστικών αρμοδιοτήτων οικονομικής και φορολογικής πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο νομισματικός του χώρος διαμορφώνεται από την περαιτέρω συγκέντρωση του τραπεζικού ελέγχου στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Η Εθνική Γραμμή προτείνει ένα νέο υπόδειγμα κυβερνητικότητας για την Ελλάδα και βιωσιμότητας για τους Έλληνες, στο επίκεντρο του οποίου ηγεμονεύει η κοινωνική πρωτοπορία.

ΟΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΦΘΙΝΕΙ

Οι έννοιες του ανήκειν στη Δύση, του κοινωνισμού και του φιλελευθερισμού, της εθνικής ανεξαρτησίας, της λαϊκής κυριαρχίας και της κοινωνικής απελευθέρωσης, που ηγεμόνευσαν στην Μεταπολίτευση αντικρίζουν στην εποχή της θεσμοποιημένης αποπτώχευσης την μεγαλύτερη πρόκληση. Η επαναφορά στην επικαιρότητα των εξηγητικών σχημάτων της υπανάπτυξης και της εξάρτησης μπορεί από αυτή την άποψη να θεωρηθεί ως μείζονα εθνική αποτυχία. Το κεκτημένο πολιτικό κεφάλαιο της Ελλάδας φθίνει. Η πορεία αυτή πρέπει να αναστραφεί.

Υπάρχει μια ευρεία, αλλά υπόγεια, πολιτική συναίνεση που ενώνει τα εννέα δέκατα του ελληνικού λαού. Συγκεφαλαιώνεται στην συνείδηση της κατασπατάλησης των διεθνών ευκαιριών και των εξωτερικών πόρων για την αναπαραγωγή των εντοπίων ελίτ καθώς και μεμονωμένων προσωπικών συμφερόντων, προς όφελος μιας ατζέντας με ξένα υλικά και αλλότριους των εθνικών μας στόχους.

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ

Στον καιρό της απώλειας, το κοινωνιολογικό μας έλλειμμα διευρύνεται και αναπαράγεται. Τα κότταρα του Έθνους, οι οικογένειες και οι πόλεις, θα είναι τα μεγάλα θύματά του. Το δημογραφικό σοκ, από τις βίαιες μετακινήσεις πληθυσμών με πέρασμα ή κατάληξη την Ελλάδα και την υπογεννητικότητα, συνδυάζεται με την απώλεια εμπιστοσύνης στον εαυτό και τους άλλους. Δίνει φθορά και επισφάλεια, που κατατρώει τους ανθρώπους και τις κοινότητές τους.

Η απίσχανση του Έθνους εκβάλλει στην βιολογική φθορά των σωμάτων, την ευαλωτότητα, την νοσηρότητα και την θνησιμότητα. Η κοινωνική και η εθνική συνοχή συνδέονται. Ομοίως και οι μηχανισμοί της αποδιάθρωσής τους.

ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑ

Αποκαθιστούμε μια θεώρηση που βλέπει την πρόσφατη αναστάτωση στο εσωτερικό και στην περιφέρεια της Τουρκίας ως μέρος του πάγιου μηχανισμού των δυτικών ελίτ να διατηρήσουν τους Τούρκους σε ομηρία και μακριά από την Ρωσία. Στο παιχνίδι περιορισμού της Τουρκίας, οι ξένοι αξιοποιούν την Ελλάδα σε ρόλο καρφιού από τα δυτικά - όταν υπάρχουν διαθέσιμοι Έλληνες να κάνουν την βρώμικη δουλειά.

ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΚΟΠΙΑ

Σημειώνουμε την ξένη επιμονή να δημιουργηθεί μια ανθρωπολογικά, ιστορικά και πολιτισμικά επίπλαστη μακεδονική εθνότητα, με δικαίωμα χρήσης της ελληνικής λέξεως «Μακεδονία» και των παραγώγων της για το κράτος, την εθνικότητα, την ιθαγένεια, την υπηκοότητα και την επίσημη γλώσσα της, με θέση στους διεθνείς και κοινούς με την Ελλάδα συλλογικούς θεσμούς ισχύος. Την εντάσσουμε στις κακώς ξεχασμένες γεωπολιτικές ρυθμίσεις με την λήξη του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Και τις τοξικές τους εκκρεμότητες που απειλούν το εθνικό συμφέρον των Ελλήνων.

ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΑΛΒΑΝΙΑ

Η ελληνική μειονότητα της Βορείου Ηπείρου είναι εθνικό κεφάλαιο και αναπόσπαστο μέρος του εθνικού ιστού. Οι διεθνείς υποχρεώσεις της Δημοκρατίας της Αλβανίας να σέβεται την αυτονομία της ελληνικής μειονότητας των Βορειο-Ηπειρωτών και να την υποστηρίζει ενεργητικά είναι εθνικά κεκτημένα των Ελλήνων και οργανικό μέρος του Ευρωπαϊκού Κεκτημένου.

Η ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΟΥ ΜΝΗΜΟΝΙΟΥ ΚΑΙ Ο ΦΑΥΛΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ

Οφείλουμε να τεκμηριώσουμε ποιοι εξω-πολιτικοί, μικρο-πολιτικοί και μακρο-πολιτικοί μηχανισμοί τέθηκαν σε κίνηση για να οδηγηθεί η ελληνική κρατική οικονομία στην τεχνητή πτώχευση και μια θεσμοποιημένη κατάσταση εκποίησης της δημόσιας και ιδιωτικής περιουσίας. Το καταστροφικό ισοδύναμο για την ελληνική ιδιωτική οικονομία είναι η επιβολή ενός μηχανισμού εξαγωγής του εθνικού πλεονάσματος στο εξωτερικό, χωρίς στοιχειώδη έννοια εθνικής οικονομίας: η εθνική οικονομική αναπαραγωγή μεσολαβείται από την αποπληρωμή του εξωτερικού χρέους, σε βαθμό που η στοχαστική σύλληψη της εθνικής οικονομίας να καταντάει αγνώριστη, τα κίνητρα για δημιουργικότητα να μειώνονται, η διάθεση για συλλογική συνεισφορά να υποσκάπτεται και το οικονομικό ενδιαφέρον να στρέφεται στην παραοικονομία.

ΑΠΟΣΙΩΠΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΡΕΒΛΩΣΗ

Το στρεβλό, μελλοντικό, ιστορικό αφήγημα οικοδομείται ήδη, μέρα με την ημέρα και αντλεί από την αποσιώπηση και την διαστρέβλωση του παρελθόντος. Οι ισχυρές δυτικές ελίτ συντηρούν και αναπαράγουν τις δομές εκπροσώπησής τους στην Ελλάδα. Η τωρινή νομιμοποίηση της υπανάπτυξης και της εξάρτησής μας εξασφαλίζεται με την συστηματική διαπαιδαγώγηση των Ελλήνων στην έλλειψη κριτικής σκέψης και διάθεσης για αναζήτηση της αλήθειας. Αυτό δεν μπορεί να εξασφαλιστεί χωρίς την συστηματική και διαχρονική συνεργασία των ντόπιων με τους ξένους στην συγκρότηση ενός ιστορικού αφηγήματος που προσβάλλει την εθνική μνήμη και την τεκμηριωμένη αλήθεια.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ

Η κρίση, η προτεραιότητα που δίδεται στη μακροοικονομική σταθεροποίηση προς όφελος της άμεσης αποπληρωμής του δημοσίου χρέους και οι χρόνιες ελλείψεις του κοινωνικού κράτους έχουν υπονομεύσει σοβαρά την κοινωνική συνοχή στην Ελλάδα, με τη διεύρυνση των ανισοτήτων, την αποεπένδυση, την ανεργία, τη διαρροή εγκεφάλων και τη φτώχεια να φτάνουν σε νέα ύψη. Δημόσια διοίκηση και οι κοινωνικοί εταίροι δεν έχουν ακόμα παρουσιάσει ένα στερεό πλαίσιο κοινωνικής πολιτικής που θα μπορούσε να προσφέρει μια βιώσιμη και πειστική διέξοδο από τους δολίχους της υπανάπτυξης και της εξάρτησης.

Οι επενδύσεις στην Κοινωνική Οικονομία θα μπορούσαν να είναι μια βιώσιμη εναλλακτική λύση. Η Κοινωνική Οικονομία είναι το άθροισμα των οικονομικών δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν ιδιωτικά μέσα και επιδιώκουν συλλογικούς, κοινωνικούς ή δημόσιους σκοπούς. Αποτελεί τον τρίτο οικονομικό τομέα μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού. Τα πιο ορατά συστατικά της μέρη παρουσιάζουν είτε επιχειρηματική ή μη-κερδοσκοπική δραστηριότητα, και σε ορισμένες περιπτώσεις συνδυάζουν και τις δύο. Παραδοσιακοί οργανισμοί της Κοινωνικής Οικονομίας είναι τα σωματεία, τα ιδρύματα, οι συνεταιρισμοί και τα ταμεία αλληλασφάλισης. Η πιο ενδιαφέρουσα προσθήκη σε αυτή την πλούσια παλέτα είναι οι κοινωνικές επιχειρήσεις, οι οποίες είναι εταιρείες που έχουν συσταθεί για την επιδίωξη κοινωνικών στόχων, παρέχουν αγαθά και υπηρεσίες στην αγορά σε οικονομικά σημαντικές τιμές και παρουσιάζουν μετρήσιμες θετικές κοινωνικές εξωτερικότητες.

Γνωρίζουμε ήδη ότι οι οργανισμοί της Κοινωνικής Οικονομίας είναι καλοί εργοδότες, είναι αρκετά ανθεκτικοί στην κρίση και παρέχουν έδαφος για επιχειρηματικό και αναπτυξιακό πειραματισμό. Αυτός ο εναλλακτικός οικονομικός τομέας συνδέει τις επενδύσεις με την απασχόληση και τη συνοχή. Και αυτό είναι το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της Κοινωνικής Οικονομίας.

Πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας που είχαμε πριν από την κρίση αντιμετωπίζει σήμερα συστημική αποεπένδυση (π.χ. λιτότητα, ιδιωτικοποιήσεις, ισομορφισμός των δημόσιων θεσμών σε ιδιωτικούς, απόσυρση του κράτους από θεματικά πεδία παροχής υπηρεσιών). Η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των ιδιωτικών φορέων, των δημόσιων αρχών και του τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας μετατοπίζεται και αναδιοργανώνεται, επηρεάζοντας την προσβασιμότητα, την τιμολογιακή πολιτική, την ποιότητα και την ανάδραση της παροχής υπηρεσιών γενικού συμφέροντος. Η δημόσια χρηματοδότηση των οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα παροχής υπηρεσιών γενικού συμφέροντος και οι περικοπές στους δημόσιους προϋπολογισμούς αφήνουν σημαντικά τμήματα του πληθυσμού να υποεξυπηρετούνται. Ταυτόχρονα, η αυξανόμενη ζήτηση για εξατομικευμένες υπηρεσίες, το νέο προφίλ των προσωπικών αναγκών, η εξέλιξη των κοινωνικών αναγκών και κοινωνικών κινδύνων αλλάζουν

το πεδίο. Έτσι, η ωριμότητα, οι αποτυχίες ή ο κορεσμός της αγοράς εκφράζονται άμεσα ως ευκαιρίες και απειλές για την Κοινωνική Οικονομία.

Αυτή η ατζέντα είναι ζωτικής σημασίας για τον ελληνικό λαό και την ελληνική οικονομία. Μέσα από μια άνευ προηγουμένου προσπάθεια, οι Έλληνες κατάφεραν να υπερασπιστούν το Ευρωπαϊκό κεκτημένο και είναι τώρα αποφασισμένοι να οδηγήσουν την οικονομία τους προς μια αναπτυξιακή πορεία που να έχει νόημα.

Οι έξωθεν επιβεβλημένες προϋποθέσεις στο μακρο-επίπεδο, υπό το πρίσμα του σημερινού πλαισίου δημοσιονομικής εξυγίανσης οφείλουν να υπηρετούν το εθνικό συμφέρον των Ελλήνων.

A. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

A.1. Άμεσες Ξένες Επενδύσεις και Κοινωνικά Ομόλογα

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα απέχουν από το βέλτιστο. Ένα σημαντικό μέρος των υφιστάμενων ξένων άμεσων επενδύσεων δεν εξασφαλίζει βιώσιμες θέσεις εργασίας για εργαζόμενους υψηλής εξειδίκευσης και η διαρροή εγκεφάλων είναι επίμονη. Επιπλέον, μεγάλο μέρος της υπάρχουσας επένδυσης παράγει προστιθέμενη αξία που πιστώνεται στις μητρικές εταιρείες του εξωτερικού. Υπάρχει ανάγκη για ποιοτικές επενδύσεις που μένουν και αποδίδουν εδώ.

Θα πρέπει να εξετάσουμε επειγόντως το άνοιγμα γραμμών πίστωσης για τις κοινωνικές επενδύσεις, δηλαδή τις επενδύσεις στις οποίες το κοινωνικό όφελος είναι μετρήσιμο και διατηρήσιμο. Υπάρχει διαθέσιμο κεφάλαιο στη διεθνή αγορά και σε αναδυόμενους οικονομικούς τομείς, όπως στον κλάδο των επενδύσεων αντικτύπου, οι οποίες εστιάζουν στην επιδίωξη ηθικών, κοινωνικών ή περιβαλλοντικών ωφελειών. Με την έκδοση των κοινωνικών ομολόγων, τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα θα μπορούσαν να έχουν πρόσβαση σε αυτό το απόθεμα κεφαλαίου και κοινωνικοί επενδυτές από το εξωτερικό θα μπορούσαν να διευκολύνουν την είσοδό τους στην εγχώρια αγορά, υπό δεσμευτικούς κοινωνικούς όρους.

A.2. Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και η κοινωνική ρήτρα

Το πρόγραμμα των δημοσίων επενδύσεων επί μακρό χρονικό διάστημα δεν χρηματοδοτείται επαρκώς. Το σημερινό μίγμα υπάγεται στους περιορισμούς των ισοσκελισμένων προϋπολογισμών. Επιπλέον, η Ελλάδα είναι υποχρεωμένη να παράγει συστηματικά πρωτογενή πλεονάσματα για τα χρόνια που έρχονται.

Οι υπάρχουσες επενδυτικές ροές είναι σε μεγάλο βαθμό προσανατολισμένες προς τις υποδομές και η ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου δεν υποστηρίζεται εξίσου. Επίσης, το πρόγραμμα των δημοσίων επενδύσεων είναι μονοδιάστατα εξαρτημένο από τα κονδύλια της ΕΕ και τη διαθεσιμότητά τους.

Λόγω της σπανής του κεφαλαίου, χρειαζόμαστε αυξημένη κοινωνική ανταποδοτικότητα των υφιστάμενων επενδύσεων που χρηματοδοτούνται από τον εθνικό προϋπολογισμό. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με την παρουσίαση ενός πλαισίου κοινωνικής επανεπένδυσης, σε συνδυασμό με μια σειρά από όρους που να βασίζονται στην κοινωνική ρήτρα. Χρειαζόμαστε ένα καλυπτικό κανονιστικό πλαίσιο που να εισαγάγει κοινωνικές προϋποθέσεις για όλους τους εργολάβους έργων του δημοσίου.

Δεν έχουμε ένα αποτελεσματικό σύστημα αναφοράς των κοινωνικών φορέων, των τελικών χρηστών ή των δικαιούχων που θα ενημερώνει τον πυρήνα της κοινωνικής πολιτικής. Και αυτή η αποτυχία της αξιολόγησης αντικατοπτρίζεται άμεσα στον επίμονο σκεπτικισμό σχετικά με τις πραγματικές επιπτώσεις και την οικονομική απόδοση που γεννούν οι επενδύσεις στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας. Λανθάνοντα ιδιωτικά κεφάλαια εξακολουθούν να υποεπενδύονται στην ελληνική Κοινωνική Οικονομία και οι κοινωνικές επιχειρήσεις δεν εξυπηρετούνται επαρκώς από το ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Τα κριτήρια κοινωνικής τραπεζικής λείπουν. Οι κοινωνική χρηματοδότηση από ιδιωτικές πηγές ακούγεται εξωτική και ο πολιτικός λόγος περιστρέφεται γύρω από την ανάγκη για τη δημιουργία νέων κρατικών τραπεζών που θα μπορούσαν να χρηματοδοτήσουν τους αποκλεισμένους από το δανεισμό: μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, κοινωνικές επιχειρήσεις ή τα άτομα που προσπαθούν να αποκτήσουν πρόσβαση σε κεφαλαίο σποράς, έτσι ώστε να διαφύγουν από την υπανάπτυξη. Παρ' όλα αυτά, καμία σοβαρή συζήτηση δε γίνεται σχετικά με το πώς θα θεσπίσουμε δεσμευτικές κοινωνικές αιρεσιμότητες (α) για τις δημόσιες συμβάσεις και (β) για την επενδυτική τραπεζική.

A.3. Ρευστότητα και Κοινωνικές Τράπεζες

Υπάρχει επείγουσα ανάγκη για πιστωτικές γραμμές και ειδικά για επενδύσεις επιχειρηματικών κεφαλαίων σε έργα με κοινωνικές εξωτερικότητες - αν θέλουμε η ελληνική κοινωνία να ξεπεράσει την κρίση αδιάσπαστη. Τα Ευρωπαϊκά Ταμεία Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας (EUSEFs) είναι μια εκδοχή καλά οργανωμένης ηθικής τράπεζας, δραστηριοποιούνται στην Ενιαία Αγορά και έχουν στόχο τη χρηματοδότηση μέρους της ιδιωτικής οικονομίας, που επιδιώκει συλλογικούς, κοινωνικούς ή δημόσιους σκοπούς. Είναι καιρός να δημιουργηθεί η βάση για τη σύσταση τέτοιων τραπεζών και στην Ελλάδα.

Με το άνοιγμα του τραπεζικού τομέα στις κοινωνικές επενδύσεις, η κοινωνική τραπεζική και η κοινωνική πολιτική τελικά θα συναντηθούν. Αυτή η ατζέντα θα πρέπει να οικοδομηθεί με προσοχή. Μέχρι σήμερα, οι κοινωνικές επενδύσεις ήταν περισσότερο ή λιγότερο αντικείμενο του δημόσιου τομέα, ο οποίος διατηρεί την όποια τεχνογνωσία και εμπειρία. Με τη συνεργασία του ιδιωτικού τομέα και σε σχέση με τις γραμμές χρηματοδότησης της ΕΕ, ορατοί προϋπολογισμοί που προβλέπονται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην υποστήριξη πρωτοβουλιών κοινωνικής καινοτομίας.

B. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

B.1. Χρηματοδοτήσεις από την ΕΕ

Αναγνωρίζοντας σταδιακά την επιτακτική ανάγκη για μια αλλαγή παραδείγματος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε την ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ το 2011 και το ΠΑΚΕΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ το 2013. Το πρόγραμμα χρηματοδότησης ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020 αναμένεται να λειτουργήσει ως βασικός μηχανισμός για τη χρηματοδότηση της κοινωνικής καινοτομίας, κινητοποιώντας 80 δισεκατομμύρια ευρώ. Συνάμα, το νεοσυσταθέν Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων θα αξιοποιήσει μέχρι € 315 δις από δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις σε μια σειρά από υποσχόμενους τομείς.

Κατά την τρέχουσα περίοδο χρηματοδότησης 2014-2020 οι ελληνικές Περιφέρειες καλούνται να διαχειριστούν ένα υπολογίσιμο μέρος των δημοσίων χρηματοδοτήσεων. Υπάρχει πολύς σκεπτικισμός σχετικά με την πραγματική επιχειρησιακή τους ικανότητα. Η απορροφητικότητα σε περιόδους έντονης κρίσης είναι ένα πολιτικό και τεχνικό στοίχημα.

Από την προηγούμενη χρηματοδότηση της ΕΕ δεν έχει προκύψει βέλτιστη και βιώσιμη ωφέλεια για την Ελλάδα. Οι επενδύσεις μετατρέπονται σε οικογενειακούς προϋπολογισμούς και πληθωριστικό χρήμα. Υπάρχει ακόμη πολλή δουλειά να γίνει, έτσι ώστε να έχουμε καλύτερη στόχευση των ροών και πιο αξιόπιστη τεκμηρίωση της σκοπιμότητάς τους.

B.2. Ανοικτά Πανεπιστήμια και Συνεταιρισμοί Φοιτητών

Χρειαζόμαστε πανεπιστήμια ανοικτά στην κοινωνία. Μπορούμε να υποστηρίξουμε τη δημιουργία φοιτητικών συνεταιρισμών, με θετική επίδραση στην οικοδόμηση επιχειρηματικής παιδείας των νέων επιστημόνων. Φοιτητές, τελειόφοιτοι και απόφοιτοι θα μπορούν να μπουν στη δουλειά και να κάνουν τη δική τους επιχείρηση. Αυτή είναι η έννοια του επιχειρηματικού πειραματισμού. Το κράτος μπορεί να προσφέρει μια ελάχιστη ασφαλιστική κάλυψη καθώς και ένα πλαίσιο τριτεγγυήσεων προς τις τράπεζες.

Ταυτόχρονα, θα αντιμετωπίσουμε το βαθύτερο πρόβλημα νοοτροπίας που σήμερα αναπαράγεται λυπηρά σε ελληνικά πανεπιστήμια. Οι φοιτητικοί συνεταιρισμοί θα μαθαίνουν στους φοιτητές να σέβονται το δημόσιο χώρο γιατί σ' αυτόν κτίζουν τα όνειρά τους. Θα έχουμε μικρά ερευνητικά θαύματα κάθε τρεις και λίγο - οι ερευνητικές συμπράξεις των φοιτητικών κοινωνικών συνεταιρισμών με τα Ακαδημαϊκά Εργαστήρια και τους πανεπιστημιακούς οργανισμούς θα βοηθήσουν την έρευνα στην Ελλάδα και θα κρατήσουν το νέο κόσμο εδώ. Θα βελτιωθούν επίσης πολύ οι απορροφήσεις τον κονδυλίων για έρευνα και ανάπτυξη. Θα ζωντανέψει ο χώρος των ελληνικών πανεπιστημίων και θα ξανάρθει η ζωή στην πάλαι ποτέ μαύρη τρύπα του ελληνικού δημόσιου χώρου.

Β. 3. Διακυβέρνηση της Κοινωνικής Καινοτομίας

Σήμερα, δεν έχουμε πλαίσιο υποστήριξης της κοινωνικής καινοτομίας. Δεν ενθαρρύνουμε την εταιρική κοινωνική ευθύνη, σε βαθμό που να την αντιμετωπίζουμε ως ρηχή διαφημιστική πρακτική. Η ποικιλομορφία των οργανισμών της Κοινωνικής Οικονομίας εμποδίζει την συμπερίληψή τους σε ένα ενιαίο στρατηγικό πλάνο εθνικής ανάπτυξης: συνεταιρισμοί, ιδρύματα, σωματεία, ιδιωτικά αλληλασφαλιστικά ταμεία και κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις δεν αντιμετωπίζονται σε ένα περιβάλλον συμπληρωματικότητας και δεν αναγνωρίζεται έμπρακτα η ιδιαίτερα κοινωνική τους συνεισφορά, πέρα από το ορατό οικονομικό τους αποτέλεσμα.

Μπορούμε να προχωρήσουμε στην ίδρυση Ανεξάρτητης Αρχής Κοινωνικής Οικονομίας και Κοινωνικής Εταιρικής Ευθύνης. Κύρια ευθύνη της θα είναι η εισαγωγή πλαισίου κοινωνικής αξιολόγησης και κινήτρων για οργανισμούς της Κοινωνικής Οικονομίας και συμβατικές επιχειρήσεις που παράγουν μετρήσιμες κοινωνικές εξωτερικότητες. Η διαδικασία προτυποποίησης και κινήτρων αναμένεται να ενισχύσει τη πιστοληπτική δυναμική του επιχειρηματικού σκέλους της Κοινωνικής Οικονομίας και να εμπεδώσει κανόνες διαφάνειας και απολογιστικότητας στο μη κερδοσκοπικό της σκέλος.

Γ ΣΥΝΟΧΗ

Γ.1. Επιχειρηματική Ενδυνάμωση και Μικροπιστώσεις

Το έλλειμμα της κοινωνικής πολιτικής, όπως αυτή εκφράζεται από τις χαμηλές επενδύσεις σε πρώιμα στάδια, την ανεπαρκή υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής των ατόμων, την έλλειψη στήριξης για την οικοδόμηση των συλλογικών ικανοτήτων και την απουσία μιας σοβαρής πολιτικής ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, αναμένεται να αναπαραγάγει την αιτιότητα της κρίσης, καιρό αφού θα έχει επιτευχθεί δημοσιονομική σταθεροποίηση. Οι ενεργές στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης της απασχόλησης είναι ένα ζητούμενο.

Οι μικροπιστώσεις είναι ένας βέλτιστος τρόπος να χρηματοδοτηθούν νέες μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Η παροχή μικροπιστώσεων γίνεται από επίσημα αδειοδοτημένους χρηματοπιστωτικούς φορείς όπως οι τράπεζες, οι συνεταιριστικές τράπεζες, οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί και ταμεία επιστρεπτέων χρηματοδοτήσεων. Η στόχευσή τους είναι αναπτυξιακή: βοηθούν άτομα και ομάδες επιχειρηματιών με πολύ χαμηλά χρηματικά διαθέσιμα να αποκτήσουν αρχικό κεφάλαιο επένδυσης. Η λειτουργία τους είναι κοινωνική: σε περιβάλλον χρηματοδοτικής ασφυξίας και χρηματοληπτικής αδυναμίας, τόσο η προσφορά όσο και η ζήτηση τραπεζικών πιστώσεων είναι ασύμφορη, αδύνατη ή παρακινδυνευμένη. Σήμερα, οι ελληνικές τράπεζες δε παρέχουν ρευστότητα προς νεοφυείς πολύ μικρές ατομικές, συνεταιριστικές ή κοινωνικές επιχειρήσεις επειδή αυτές παρουσιάζουν μεγάλη οικονομική επισφάλεια και η πορεία τους στην αγορά είναι κάθε άλλο παρά εξασφαλισμένη.

Επειδή πολλές νέες συμβατικές και κοινωνικές επιχειρήσεις χαρακτηρίζονται από ερασιτεχνισμό, χαμηλό επαγγελματισμό, ασαφές πλαίσιο δέσμευσης στις οικονομικές τους υποχρεώσεις και επιχειρηματικά πλάνα έντασης εργασίας, είναι χαρακτηριστικά παραδείγματα επιχειρηματικότητας ανάγκης: έρχονται ως ανταπόκριση στην κάθετη πτώση του προσωπικού και οικογενειακού εισοδήματος, ιδρύονται ως λύσεις της τελευταίας στιγμής και στοχεύουν σε πολύ κοντόφθαλμες οικονομικές προβολές. Αξιοπίστοι μηχανισμοί δημόσιας πρόσβασης σε επιχειρηματική υποστήριξη και συμβουλευτική δε λειτουργούν στη χώρα. Οι νέοι επιχειρηματίες λειτουργούν εμπειρικά, με συμβουλές από τον οικογενειακό κύκλο και τον κοινωνικό περίγυρο.

Γ.2. Συγκριτικά Πλεονεκτήματα και Θεματικοί Συνεταιρισμοί

Στη χώρα, υπάρχει ισχυρό δυναμικό επιχειρηματικής φιλανθρωπίας (venture philanthropy), στο πλαίσιο του οποίου όπου εύποροι συμπολίτες μας και ιδρύματα χρηματοδοτούν την κοινωνικές επενδύσεις. Θεματικές αγορές που παρουσιάζουν συγκριτικά πλεονεκτήματα μπορούν να υποστηριχθούν αποφασιστικά. Πέρα από τους φοιτητικούς συνεταιρισμούς και τις επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο, υπάρχουν πλήθος άλλων τομέων με πολλές προοπτικές ανάπτυξης. Ενεργειακοί συνεταιρισμοί ευρείας λαϊκής βάσης θα παραγάγουν ηλεκτρική ενέργεια σε βιώσιμο κόστος και με επιχειρηματικά κέρδη για τις κοινότητες που θα τους εκμεταλλεύονται. Οφείλουμε να τους βάλουμε στην εξίσωση της απελευθέρωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας άμεσα. Ναυτιλιακοί συνεταιρισμοί θα κοινωνικοποιήσουν τις θαλάσσιες συγκοινωνίες, ανεβάζοντας την ποιότητα των μεταφορών σε περιοχές που υποεξυπηρετούνται. Ο εφοπλιστικός κλάδος μπορεί να προσφέρει τεχνογνωσία και να επενδύσει κεφάλαια, δημιουργώντας κρίσιμες συνέργειες. Οφείλουμε να ξαναδούμε το πλαίσιο υποστήριξής τους από την αρχή.

Γ.3. Βιώσιμη ασφαλιστικά και αμοιβαία κεφάλαια

Η ρήτρης μηδενικού ελλείμματος για τα ασφαλιστικά ταμεία δημιουργούν κίνδυνο κατάρρευσης των συντάξεων. Δεν έχουμε αντιμετωπίσει ακόμα το δομικό έλλειμμα του ασφαλιστικού συστήματος και η ανάγκη για αναπλήρωση των ελλειμμάτων του κινδυνεύει να μεταφραστεί σε έκτακτη και σπασμωδική φορολογία τα επόμενα χρόνια. Έχουμε λίγα αλλά ισχυρά αλληλασφαλιστικά ταμεία υγείας και σύνταξης, που κτίστηκαν με τη δεσπόζουσα θέση και την προνομιακή μεταχείριση που είχαν οι ισχυρές πρώην κρατικές εταιρείες. Αυτό όμως δεν είναι δίκαιο, γιατί τώρα ζητούμε από τους άλλους κλάδους να οικοδομήσουν τα δικά τους αλληλασφαλιστικά ιδιωτικά ταμεία χωρίς καμία υποστήριξη. Θα επιτρέψουμε αυτή την ιστορική αδικία. Το κράτος οφείλει να έχει ισχυρό ρόλο στην οικοδόμηση του μη-κρατικού ασφαλιστικού κλάδου.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Για να προσφέρουμε γόνιμο και σταθερό έδαφος στις πρωτοβουλίες και τους θεσμούς της κοινωνικής καινοτομίας, οφείλουμε να σχεδιάσουμε εκ βάθρων, τόσο το θεσμικό, όσο και το χρηματοδοτικό καθεστώς της οικονομικής ανάπτυξης στην πατρίδα μας. Οι πόροι προς τους θεσμούς της κοινωνικής καινοτομίας είναι κοινωνικές επενδύσεις και όχι δημοσιονομικό κόστος. Οι επενδύσεις στην κοινωνική οικονομία μπορούν να επιφέρουν μείζονα μεταμόρφωση του εθνικού προτύπου ανάπτυξης στον άξονα επενδύσεις-απασχόληση-κοινωνική συνοχή. Σε περιβάλλον λειτουργικής ένταξης σε συλλογικούς πολιτικούς και αμυντικούς θεσμούς της Ευρώπης και της Δύσης, οι Έλληνες έχουν ορατά περιθώρια ανάληψης πρωτοβουλιών, των οποίων το πλεόνασμα μπορεί να διακρατείται στο εσωτερικό και να ταχθεί για την χρηματοδότηση της εθνικής ανασυγκρότησης.